
Srovnávací testy: na řadě jsou univerzity

Srovnávací testy: na řadě jsou univerzity

LIDOVÉ NOVINY

14. 7. 2012, Lidové noviny; Rubrika: Domov, Strana: 4; Autor: BARBORA ŘÍHOVÁ

Čeští vysokoškoláci by se mohli brzy dozvědět, jak jsou na tom s vědomostmi ve srovnání s Nory, Španěly či Novozélandany. Kritika chystaného mezinárodního testování zní: všechny obory přece porovnat nelze.

PRAHA Po letošní premiérové zkoušce testů pro pátáky a devátáky a druhém ročníku státních maturit by další na řadu mohli přijít vysokoškoláci. „Bylo by pak možné říci u jednoho oboru, třeba u filologie, že vysoká škola v jižní Itálii je stejně dobrá jako v norském Oslu nebo je mnohem horší než v Praze,“ popisuje mezinárodní projekt prorektor pro strategii Univerzity Karlovy Stanislav Štech. Ten se jedná o testování vysokoškoláků pravidelně účastní.

Srovnávací testy připravuje Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD). Projekt se zkratkou AHELO (v překladu měření výsledků učení ve vysokoškolských institucích) je zatím v pilotní fázi, která skončí příští rok. Ve školách v osmi státech se nyní ověřují tři typy testů: jeden na obecné studijní předpoklady a dva oborové – inženýrství a ekonomie. Česko se nezapojilo. Zda vstoupíme do ostrého testování, se ministerstvo školství chce rozhodnout až v okamžiku, kdy bude vědět, jak dopadla pilotáž.

V plánu je, že se studenti budou testovat nadvakrát – hned po přijetí na školu a pak ve třetím ročníku. Tím se zjistí, s jakými schopnostmi a vědomostmi na školu šli a co se na ní naučili. Někteří odborníci se ale k myšlence srovnávat znalosti vysokoškoláků staví negativně. Například bývalý náměstek pro vysoké školy, nyní ředitel Střediska vzdělávací politiky při Pedagogické fakultě UK Jan Koucký.

„Není vůbec známo, jestli se dojde k výsledkům, které něco opravdu řeknou. Ukazuje se totiž, že kultura každé země je tak rozdílná, že zkoušet třeba inženýry elektrotechniky stejně v Americe jako v Portugalsku a jako v Německu je velice obtížné, a je těžké říct, že když jedni studenti z jedné země neumí toto a z jiné země zase něco jiného, že je to špatně,“ řekl LN Jan Koucký.

Že má oborové testování své limity, si myslí i prorektor pražské Vysoké školy ekonomické a předseda Rady vysokých škol Jakub Fischer. „Obsah předmětů, jako je mikroekonomie a makroekonomie, je podobný, to testovat lze. Když ale vezmete třeba právo, tak tam už to má smysl výrazně nižší,“ upozorňuje.

Zapojit se do projektu by ale mělo i své výhody. „Jde i o šíření kultury – naučit se, jak se testuje a jak se s výsledky nakládá,“ míní prorektor Západočeské univerzity v Plzni František Ježek. Na výsledky pilotního projektu čeká Masarykova univerzita. „Na jaře 2013 mají být prezentovány první výsledky z pokusného testování, zdali je metodika univerzálně aplikovatelná,“ řekla LN mluvčí školy Tereza Fojtová. Poté bude podle ní jasnější, jak se k testování postaví.

Na Slovensku se zapojili už teď

Podle Kouckého je další překážkou testování jeho vysoká cena. Svě o tom vědí Slováci, kteří se zapojili do pilotu. Jejich příspěvek pro OECD byl 730 tisíc eur (v přepočtu 18 250 000 Kč) a náklady na testování je vyšly na dalších 770 tisíc eur. „OECD zajistila spolupráci špičkových expertů z celého světa. Součástí týmu se stali i odborníci ze slovenských vysokých škol, kteří tak získali přístup k cennému světovému know-how,“ zdůraznil naopak jeden z přínosů Peter Mederly, který má na slovenském ministerstvu školství testování na starosti.

2013

- Příští rok skončí pilotní fáze projektu AHELO (v překladu měření výsledků učení ve vysokoškolských institucích).
- Během pilotního projektu se v osmi státech včetně Slovenska ověřují tři typy testů: jeden na obecné studijní předpoklady a dva oborové – inženýrství a ekonomie. Postupně by se nabídka měla rozšířit i na další oblasti, jako jsou humanitní vědy či přírodovědné obory.

- Pokud se rozjede ostré testování, existují dva scénáře, jak by se k tomu Česko mohlo postavit. Buď bude na rozhodnutí každé vysoké školy, zda se zapojí či nikoli. Pokud se rozhodne testy vyzkoušet, bude si je muset i zaplatit. Druhá varianta je, že se ministerstvo kvůli zvyšování kvality vysokoškolského školství rozhodne zavést testování plošně. V tom případě by pak mohlo hradit i náklady.

Musíte vědět, koho testujete

Při mezinárodním testování studentů se musí brát ohled na to, z jaké části světa jsou, zdůrazňuje prorektor UK Stanislav Štech.

LN Testy pro vysokoškoláky mají zjišťovat přidanou hodnotu, tedy co škola studentovi dala. Co na to říkáte?

Říct si, že z rozdílu výsledků v testech spočítám přidanou hodnotu toho, co se student naučil, a že tedy jedna škola, fakulta, katedra přidává a jiná ne a že někde naopak student její vinou stagnuje, to je velká odvaha.

LN Co konkrétně vám vadí?

Čistě prakticky – představte si skupinku lidí na elitním oboru. Tam je tendence, aby si je ještě kvalitnější škola k sobě přetáhla. V prváku tedy na škole ještě budou a ve třetáku už budou jinde. Nebo si vezměte situaci, kdy je lidem devatenáct let, zamilují se a ten rok tomu zrovna ve škole moc nedají a přijde testování. To vše se do toho promítne a ověřované testy to nejsou schopny odlišit.

LN Jak docílit kvalitních testů a toho, aby byly přínosem?

Můžeme se poučit z testování PISA (mezinárodní testování na základních školách, které také připravuje OECD – pozn. red.) a také by se mělo zakázat politikům, aby výsledky testování sami zkratkovitě interpretovali.

LN A poučení z PISA zní?

Tam chybí analýza kontextu. Dětem se předkládají úlohy, které jsou takzvaně kompetencemi pro život, ale kritika zní: On ten život ve Skotsku, Norsku či v jižních státech Ameriky vyžaduje pokaždé něco jiného. Být tvořivý v australské malé škole v buši nemůže být totéž jako být tvořivý v Japonsku v přelidněném městě. Proto je dobře, že AHELO chce mít čtvrtou dotazníkovou část, ve které bude zkoumat kontext, co je to za školu, kde se nachází.

LN Jak se vyhnout špatnému interpretování výsledků?

Musíme mít odborníky, kteří s výsledky budou umět pracovat. Ne dát školám pouze výsledky stylem: Podívejte, klesli jste z 20. místa a tady je průměr. To je k ničemu.